

door enzymen worden veroorzaakt. Of nu de splitsende enzymen, als diastase, glucase, pepsine enz., waarvan in 't algemeen is bewezen, dat ze ook opbouwend kunnen werken, inderdaad ook in het levende wezen deze taak verrichten, is niet met zekerheid uitgemaakt. Misschien bezigt het organisme voor opbouwende processen andere enzymen; zoo kent men b. v. een enzyme, de amylocoagulase, dat de splitsingsproducten der diastase, weer tot zetmeel vervormt.

Vatten we dus alles nog eens kort tezamen, dan zien we, dat het levende organisme om de verschillende physiologische processen ten uitvoer te brengen, stoffen afscheidt, enzymen genaamd, die in vele gevallen vrij van het levend protoplasma kunnen bereid worden. De verklaring der werking van deze enzymen eischt géén bijzondere theorie of aanname eener levenskracht, daar deze geheel overeenkomt met de werking der chemische katalysatoren.

Dr. N. H. COHEN.

*Assistent Scheikundige van het
Koloniaal Museum te Haarlem.*

OVER VISSCHEN EN NOG WAT.

»De Lev. Natuur«, afl. 3, Juni 1908, blz. 58.

Van hoogte af in ronde breedte, der mensen kijk op dingen en hun opvattingen en gevolgtrekkingen nagaand, dringt vaak wrevel op, als bij veronachtzaming van 't algeheel wordt opgekomen voor het enkele.

O, die kleine kijkgaatjes in de rarekieken met zicht op het leven.

Milliarden wezens worden ten bate, maar evenzo ten genoegte zonder nut, ook wijl ze wat lastig zijn, gedood of onschadelijk gemaakt.

Dat menselijke plicht gebied hēt vonnis te voltrekken; »tot de dood er op volgt«... Wie moet zich daarmee?

Mensen pijnigen, kwetsen, wonden, doden elkaar met sijnstgescherpte en scherpstgeslepen wapens, werkelijke en onwezenlike.

En de vissen?

Hoeveel — zou bij dierslaching, vernietiging door mensenhant, milliard niet een getalletje zijn? — vissen, centenaars-zwaar en spelde-klein, worden jaar in jaar uit geharpoend, gehaakt, geangeld, om gewond te sterven; of in netten, fuiken, strikken, — 't is genoeg, — op 't droge te ape-gapen en te stikken.

Waar dus alom in 't groot één schepselsoort het leven er bij inschiet op »wrede« wijs, is 't zoodje dat »wredelik« de hengelaar doet sneven niets meer dan »één haring uit een volle school«.

En of die enkele haring nu ontsnapt aan de netten uit een trawler om later geangeld te worden door een hengelaar, zal niet zoon groot verschil geven. — Wel? —

't Bovenstaande blijk van gebrek aan mededoogen, gevoelloosheid, zielegrof, en plompheid?

Nee! — slechts bewijs, niet aan geestelijke bijziendheid te lijden!

Staat 't beweerde gelijk met de bewering, 't er niet op aankomt een vis, kop en kaken van een te scheuren bij 't uitrukken van de haak en dan te laten opspartelen »tot de stikkens-krimp-dood er op volgt? Integendeel!!!

Wil men een dier dood, — in dit geval de vis, — en is gebrek aan tijd, als bij beroeps-vissen 't ontegenzeggelijk voorkomt, geen beletsel, dan moet en kan 't lijden zo heel makkelijk bekort; en 't kost eigenlijk niet dan verbazen, dat een hoogst eenvoudig middel »van de vroegste tijden her« door geen hengelaars e. d. werd toegepast in eigen belang en in dat van 't gevangen dier.

Dadelik na 't ophalen, 't dier bij de kop gepakt en met een scherp puntig mesje — een z.g. dolkmes — een diep doordringende snee gegeven achter in de kop boven de ruggegraat is afdoende. Eén druppel bloed, een heen-en-weer slag met de staart en de vis is »mors-dood«. Dit ter wille van 't dier. En in 't voordeel voor de visser? Met 't mesje wordt de buik opengesneden, 't ingewand er uit genomen, en een graai nat gras in de lichaamsholte gepropt, waardoor bederf wordt tegengegaan.

Wat een jongen in kinderjaren reeds deed, is vreemd 't door anderen niet bedacht werd.

Maar 't schijnt over 't algemeen een hele toer onder nadenken een gram overleg te mengen en door overleg een c.c.m. nadenken te schudden.

Wat het aas betreft!

Werd wel eens beproefd de pier niet aan de angel te rijgen, maar deze te vasten met heel dun gegalvaniseerd ijzerdraad om de haak. Een geringe handigheid. Met garnalen gaat 't nog makkelijker. Onbekend met krabben als aas, kan daarover niets medegedeeld, maar verzekerd, dat in goed viswater (vrij van sabbelaars, — maar wie tjompt zijn lood langer dan zeven minuten tussen 't kroos?) — de uitslag uitstekend is.

Men beproeve!

Mag er nog een woord over pijn bij?

Wie haalde niet vissen op, die reeds een paar malen bij te gauw opzwiepen, losreten en terugplompten met gewonde bek of kop, ja, 't oog toe?

Drijft honger, de hevige pijn terugdringend, tot wanhoops-noodzaak?

De meestal goed gevulde ingewanden weerspreken 't. Niet gedood, maar in een aquarium gebracht, gaan de vissen ook niet in »een hoekje zitten kermen van pijn«, maar lustig zwemmen ze rond en happen naar alle lekkere beetjes.

Een muis, deerlik gekwetst aan lichaam en ledematen in een val, knabbelt, vast gebonden aan de staart, als hij maar wat ruimte van beweging heeft, dadelik met graagte aan 't voorgezette.

In de val, bewust van vrijheid beroofd te zijn, zal 't lekkerste stukje spek niet worden aangeroerd.

Ten slotte:

Waar zelfs bij rasverschil, ja standsverschil bij zelfde ras, der mensen, reeds een meer of mindere graad van gevoeligheid voor, en verdragen van pijn kan worden vastgesteld, noopt besluiten in algemeene zin, tot voorzichtigheid. Gevaar dreigt verkeerde gevolgtrekkingen te maken bij enge vergelijking.

En zo zou doorgedaan kunnen worden; maar 't zal de redaksie al welletjes zijn.

W. J. L. v. D.

